

Brüssel, 7.12.2023
SWD(2023) 402 final

KOMISJONI TALITUSTE TÖÖDOKUMENT
MÕJU HINDAMISE ARUANDE KOMMENTEERITUD KOKKUVÕTE

Lisatud dokumendile:

ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,
mis käsitleb loomade kaitset vedamise ja sellega seotud toimingute ajal ning millega
muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 1255/97 ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu
määrus (EÜ) nr 1/2005

{COM(2023) 770 final} - {SEC(2023) 397 final} - {SWD(2023) 399 final} -
{SWD(2023) 401 final}

Kokkuvõte
ELi loomade heaolu käsitleva õigusakti muutmise mõjuhinna
A. Vajadus meetmete järele
Miks? Mis on lahendamist vajav probleem?
Alates loomade heaolu käsitlevate kehtivate ELi õigusaktide vastuvõtmisest (peamiselt 1990. aastatel) on teadus edasi arenenud, ELi kodanikud pööravad üha rohkem tähelepanu loomade heolule ning tarbijate käitumine ja teadlikkus selles küsimuses on muutunud. Seepärast on loomade heaolu käsitlevate ELi õigusaktide läbivaatamine kaasatud strateegia „Talust taldrikule“ meetmete hulka, et aidata kaasa kestlikuma toidutootmissüsteemi saavutamisele ELis. Nagu on kinnitanud ulatuslik hindamine („Toimivuskontroll“), ei ole neid arengusuundumusi praegu kehtivates õigusaktides täielikult arvesse võetud. Loomade kaitset vedamise ajal käsitlevate õigusaktide läbivaatamisega tuleb lahendada järgmised peamised probleemid: - teatavad loomade heaolu vedamise ajal kahjustavad transporditingimused ning ajakohaste ja tulemuslike vahendite puudumine nõuete täitmise tagamiseks. - ELi ettevõtjate ebavõrdsed tingimused ühtsel turul, mis tulenevad erinevustest ühiste ELi nõuete rakendamisel ja täitmise tagamisel ning erinevustest riiklikes loomade kaitset vedamise ajal käsitlevates õigusaktides.
Mida selle algatusega loodetakse saavutada?
Kui viia ELi õigusaktid paremini kooskõlla viimaste teaduslike tõendite ja kodanike ootustega, siis paraneb märkimisväärselt üle miljardi looma heaolu, keda veetakse liikmesriikides ja nende vahel ning keda eksporditakse igal aastal ELi mittekuuluvatesse riikidesse. Selged ja ajakohastatud sätted, milles võetakse arvesse viimaseid teaduslikke tõendeid, ning ajakohase tehnoloogia ulatuslikum kasutamine teevad ettevõtjatele lihtsamaks muudetud õigusaktide järgimise ja pädevatele asutustele hõlpsamaks nende täitmise tagamise. Lisaks sellele aitab käesolev algatus vähendada elusloomade majanduslikul otstarbel vedamise tingimustega seotud moonutusi ühtsel turul. Kokkuvõttes aitab algatus kaasa vastupanuvõimelisema kestliku toidutootmissüsteemi saavutamisele ELis.
Milline on ELi tasandi meetmete lisaväärtus?
Kuna loomade vedu toimub piirüleselt, tuleb seda reguleerida ELi tasandil. Kui meetmeid võetaks üksnes riiklikul tasandil, oleks tulemuseks liikmesriikide erinevad õigusaktid, mis tekitaks täiendava killustatuse, konkurentsimoonutused ja ebaühtlase loomade heaolu taseme ELis. Normide ajakohastamise ja ühtsemate normide vastuvõtmise teel soodustatakse ELi-sisest loomakaubandust ning see toimuks ELi ettevõtjate jaoks võrdsemates tingimustes. Seega parandataks siseturgu ning ELi kõrgetasemelise loomade heaolu väärtusi oleks lihtsam üleilmsel tasandil edendada.

B. Lahendused
Milliseid seadusandlikke ja mitteseadusandlikke poliitikavariante on kaalutud? Kas on olemas eelistatud variant? Miks?
Eespool kirjeldatud probleemide lahendamiseks on kindlaks määratud kuus meetet. Neist meetmetest mõnede puhul on kaalutud alternatiivseid poliitikavariante. Lähtuvalt analüüsist, mis hõlmab mitut loomade heaolu, majanduslikku, sotsiaalset ja keskkonnamõju hõlmavat kriteeriumi, on määratud

kindlaks eelistatud variantide järgmine kombinatsioon (vajaduse korral teatavate üleminekuperioodidega): 1) piirata täiendavalt maksimaalset teekonna kestust elusloomade vedamisel (kuni üheksa tundi tapmiseks veetavate loomade puhul ja muude loomade puhul 21 tundi (+ 24 tundi puhkust) + 21 tunni pikkune teekond). 2) Suurendada veoruumi mõõtmeid sõidukis lähtuvalt Euroopa Toiduohutusameti soovitustest. 3) Kohaldada maksimaalset teekonna kestust ka elusloomade ekspordi puhul EList ning nõuda täiendavaid abivahendeid, et tagada ELi normide järgimine kuni sihtkohta saabumiseni kooskõlas Euroopa Kohtu otsusega (nt loomade heaolu eest vastutav töötaja aluste pardal, alused peavad vastama rangetele mereohutuspõhjustele). 4) Suurendada loomade heaolu nõudeid haavatavate loomade vedamisel (nt võõrutamata vasikad: maksimaalne teekonna kestus üheksa tundi + üks tund söötmist + üheksa tundi, kui on olemas heakskiidetud tõhus söötmissüsteem; kehtestada veetavate võõrutamata vasikate miinimumvanuseks viis nädalat ja miinimumkaaluks 50 kg). 5) Muuta norme, et vähendada kõrgest temperatuurist põhjustatud kannatusi loomadele veo ajal (kui ilmaennustuse kohaselt on temperatuur 25–30 °C, siis on päeval lubatud ainult lühikesed teekonnad, kui see on kõrgem kui 30 °C, siis on vedamine lubatud ainult öösel). 6) Kasutada maksimaalses ulatuses digivahendeid, et edendada vedamisharjumuste täitmise tagamist (nt sõidukite asukoha reaalajas kindlaks määramine; keskandmebaas ja digirakendus). 7) Kehtestada konkreetsete normid kasside ja koerte vedamiseks (nt vanusepiirid ja temperatuuritingimused).
Kes millist varianti toetab? Sidusrühmade väljendatud erinevad seisukohad näitavad, et loomade heaolu on vastandlikke arvamusi tekitav valdkond, kus valitsusvälistel organisatsioonidel ja tööstussektoril on harva sama seisukoht, kuigi nad nõustuvad eesmärgiga parandada loomade heaolu ja vähendada moonutusi siseturul. Tööstuse sidusrühmad nõustuvad üldjuhul veotingimuste parandamisega (temperatuur, veoruumi mõõtmed, täiustatud eksporditingimused, eelkõige merevedude puhul), aga nad ei ole valmis täiendavalt piirama teekonna kestusi, eriti elusloomade ekspordi puhul EList. Kuid ka tööstussektor ise on killustatud ELi liikmesriikide erinevate riiklike õigusaktide tõttu, mille tulemusena erinevad ka tööstussektori huvid. Valitsusvälised organisatsioonid omakorda ei toeta varianti jätkata elusloomade vedamist rangetel tingimustel ja eelistaksid elusloomade ekspordi keelata. Samal moel pooldavad nad märksa rangemaid maksimaalseid teekonna kestusi (kuni kaheksa tundi kõigi loomade puhul).
C. Eelistatud poliitikavariandi mõju
Millised on eelistatud poliitikavariandi (kui see on olemas, vastasel korral peamiste poliitikavariantide) eelised? Eelistatud poliitikavariant toob eeldatavasti märkimisväärset kasu loomade heaolule. Lisaks sellele avaldab see positiivset mõju vedajatele ja muudele ELi ettevõtjatele: tänu praegusega võrreldes rohkem ühtlustatud normidele saavad nad kasu võrdsematest tingimustest ühtsel turul. Lisaks sellele vähendavad paremad heaolutingimused vedamise ajal loomade terviseriske, suremust ning haigena ja vigastatuna saabuvate loomade osakaalu, vähendades seega rümpade vastuvõtmisest keeldumist tapamajades (mis aitab vältida rümpade hävitamise kulusid, mis on hinnanguliselt 27 eurot rümbla kohta) ning parandab liha kvaliteeti ja annab tootjatele majanduslikku kasu, näiteks väiksemate veterinaarkulude tõttu. Algatus pakub samuti kaudset ühiskondlikku kasu, näiteks aitab vähendada antimikroobikumiresistentsuse riski ja zoonooside levikut ning reageerib paremini kodanike ootustele seoses loomade heaoluga.
Millised on eelistatud poliitikavariandi (kui see on olemas, vastasel korral peamiste poliitikavariantide) kulud?

Veoettevõtted peavad kohanema uute transpordimudelitega ja on võimalik, et nad peavad ostma lisaveokeid seoses veoruumi suuremate mõõtmetega. Merevedude puhul peavad mõned neist ostma uued alused või oma aluseid renoveerima, et tagada vastavus mereohutuse nõuetele. ELi tasandil suurendab eelistatud poliitikavariandi kumulatiivne mõju tootmiskulusid hinnanguliselt 0,014 eurot kilo liha, piima või munade kohta aastas. Selle mõju tootmistasemetele, impordile, ekspordile ja tarbijahindandele on eeldatavasti vaevumärgatav (enamikul juhtudel alla 1 %) ning samuti ei eeldata märkimisväärset mõju toiduga kindlustatusele. Mis puudutab toidu taskukohasust, siis eeldatakse, et olenevalt kaubast mõjutab tarbijahindu lisakulu vahemikus 2,81–14,09 eurot inimese kohta aastas sõltuvalt toitumisharjumustest ja sissetulekust. Mõni praegune kulu väheneb tänu säästule, mis tuleneb digiülemineku tõttu vähenevast halduskoormusest. See sääst on hinnanguliselt 71 miljonit eurot aastas.
Milline on mõju ettevõtjatele, VKEdele ja mikroettevõtjatele? Praktiliselt kõik loomade vedamisega tegelevad ELi ettevõtted on VKEd vastavalt tavapärasele VKEde määratlusele (üle 250 töötaja). Üldiselt on algatuse majanduslik mõju piiratud, võttes seega arvesse VKEde vajadusi. Lisaks nähakse ette piisavalt pikad üleminekuperioodid, et hõlbustada ladusat kohanemist. Samuti saadakse tulu ja saavutatakse sääste tänu liha paremale kvaliteedile, vähemale rümpade vastuvõtmisest keeldumisele ja veterinaarravimite väiksemale kasutamisele.
Kas on ette näha märkimisväärset mõju riigieelarvetele ja ametiasutustele? Oluline mõju puudub.
Kas on oodata muud olulist mõju? Ei.
D. Järeelmeetmed
Millal algatus läbi vaadatakse? Üldine hindamine toimub kümme aastat pärast jõustumist. Sel otstarbel koostab komisjon rakendamise- ja hindamisaruande, võttes arvesse muudetud määruse põhjal kogutud andmeid ning samuti andmeid süsteemist TRACES ning liikmesriikide aastaaruandeid tehtud ametlike kontrollide kohta.